

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.-	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre --- 3.-	Negyedévre --- 3.60
Félévre --- 6.-	Félévre --- 7.-
Egész évre --- 12.-	Egész évre --- 14.-

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség
Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
Hirdetéseket postai számlával, díjazás szerint.
Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Civakodás vagy munka?

Budapest, május 5.

Az országgyűlés új ülészeit, mint immár hivatalosan is közzétették, e hó 7-én, szombaton fogják megnyitni királyi kéziratral. Önként felvetődik tehát a kérdés: vajon az új ülészet az országra nézve hasznosabb, áldástozóbb lesz-e, mint a régi? Nem telik-e el ennek is nagyobb része, vagy éppen az egész, meddő és céltalan veszekedéssel a kormány és ellenzék között? Az örökös, csendes szunyókálásban szenvedő főrendiház nem aggaszt bennünket semminő tekintetben, amde annál több okunk van tartani attól, hogy a képviselőház megint kedvet kap a már-már meglehetősen megszokott szószátyárkodásra s ahelyett, hogy végre a nemzetre is hasznos működést fejtene ki, végtelen s szenvedélyes marakodásban meríti ki erejét.

E feltevésünkre jogos alapot szolgáltatnak azok a hírek, amelyek a pártkörökből szivárognak ki s amelyeket egyes ugynevezett «hangadó» politikusok nyilatkozatai is megerősíteni látszanak. E hírek szerint ugyanis az ellenzék mindjárt az első érdemleges ülésen heves támadást szándékozik indítani a kormány ellen a vasutasok dolgában, majd egyéb ürügyet, így többek közt a civillista emelését is fel szándékozik használni arra, hogy egy kis fiók-obstrukciót létesítsen. Csak természetes, hogy erre a bakafántoskodásra a kormány sem marad adós a felelettel és újra elő fog hozakodni a házszabálymódosítással, amit ezúttal keresztül is szándékozik hajtani, még a legnagyobb erőszakosság útján is. És ha ezt megcselekszi, akkor feloszlatja a Házat, hogy azután az új Házban, kezében az új házszabályokkal, rendet csináljon a renitenskedő ellenzékiek között.

Erőszak tehát mind a két oldalon. És, sajnos, ennek az áldatlan hercehurcának megint az ország fizeti meg az árát, még pedig kétszeresen. Elsőben azzal, hogy a kormány által tervbe vett házszabálymódosításokkal veszedelmes rés támad alkotmányunkon, melyet ellenségeink bármikor kényük-kedvük szerint kiaknázhathatnak. Másodsor pedig azzal hogy a külfölddel kötendő kereskedelmi szerződések és az Ausztriával kötendő kiegyezési javaslatok ismét elodáztatnak, végtelen kárára és veszedelmére mezőgazdasági és ipari fejlődésünknek, szóval vagyoni megerősödésünknek.

Igazán csodálatos, hogy míg egy-egy közjogi, még kisebb fajta sérelmet is méltónak és érdemesnek tart az ellenzék arra, hogy hónapokig tartó vitát indítson felette, addig az ország legéletbevágóbb és legfontosabb gazdasági érdekeit szinte semmibe sem veszi és a legnagyobb nem-törődéssel átsiklik rajtok. De nem kisebb könnyelműséget követ el e tekintetben a kor-

mány pártja sem. Mert míg ugyancsak hónapokig állják az ellenzék csatározásait — pedig sokszor egy parányi engedékenységgel elháríthatnák — holmi közösügyes vagy császári érdek keresztülhajtásért s készek ezért még a legdurvább alkotmányértésre is vetemedni, az ország közgazdasági helyzetének javítását jóformán félvállról veszik s egész török fatalizmussal nyugosznak bele abba, hogy a kormány teljesítő kötelességeit ez irányban is, vagy nem. Pedig bizony nagyon is itt az ideje, hogy a rossz szerződéseket tisztességes, a nemzet érdekeinek megfelelő s azokat okosan védő szerződésekkel cseréljük fel, mert kiadásaink valóságos rohamlépésekben nőnek s így, ha még jámbor bárgyúsággal ki is engedjük magunkat fosztatni, okvetlenül tönkre megyünk.

Kívánatos tehát, hogy úgy az ellenzék, mint a kormány és pártja is, vegyék elő már egyszer a jobbik eszűket s ahelyett, hogy meddő időpocsékolással tékozzolják erejüket, egy akarattal szedjék azt össze s így teljesen felszerelve induljanak abba az — elismerjük — nehéz és kemény harcba, amelyet részint Ausztriával, részint pedig a többi külföldi államokkal kell megvívniok az ország gazdasági érdekeinek megvívása céljából. Vegyenek példát osztrák szomszédainktól, akik bármily izzó gyűlölettel viselkedjenek is egymás iránt, mihelyt anyagi érdekeikről van szó, rögtön egy hatalmas táborra alakulnak s vállvetve küzdenek minden ellen, ami azt csak egy hajszállal is megrövidítené. Tartsa első kötelességének úgy az ellenzék, mint a többség és a kormány a gazdasági kérdések helyes megoldását. Majd ha ezen tustestek, ám, ha kedvük tartja, kezdjék meg újra a civakodást, ámbár tanulhattak volna már az oddigiekből eleget arra nézve, hogy az effajta torzsalkodásnak rendesen holmi silány kiegészítés az eredménye, mely egyképpen szegényére válik mindkét félnek s csak arra jó, hogy a nemzet képviselőinek politikai éretlenségét dokumentálja a külföld előtt. Munkát, komoly munkát várunk az új ülészaktól, mert csak ettől remélhetjük nyomoruságos állapotaink javulását, nem pedig az üres és léha fecsegéstől és torzsalkodástól. Nem mulattató bohócokra és ordító hordákra, hanem tetterős, komoly férfakra van szükségünk a parlamentben és parlamenten kívül egyaránt, mert csak így menthetjük meg a magyar nemzetet az elzüléstől, ami rosszabb a halálnál. Egy hősiesség küzdelemben elbukott népet részvétellel, könyezve lát a világ sírjába bukni, de az olyan, mely elzülve vész el, nem szánalmat, hanem megvetést érdemel. Amitől — ha fiai elég alkalmasak volnának rá — a Gondviselés óvja meg hazánkat,

A miniszterelnök a kivándorlásról.

Budapest, május 5.

A «Magyar Távirati Iroda» jelentése szerint gróf Tisza István miniszterelnök fogadta a *New-York Herald* tudósítóját s nyilatkozott előtte az amerikai Egyesült-Államok és Magyarország között fölmerült kivándorlási konfliktusról. Az amerikai közvélemény nem csekély érdeklődésére vet világot a legnagyobb amerikai lapnak ez a lépése. Gróf Tisza István a *New-York Herald* tudósítója előtt a következő kijelentéseket tette:

«Azt hiszem, az Egyesült-Államok és Magyarország között felmerült félreértés kizárólag ama lépésekre vonatkozó téves értesüléseken alapul, melyeket azért teszünk, hogy megvédelmezzük a magyar kivándorlókat azoktól az ügynököktől, kik régóta büntetlenül folytatják üzelmüket. A magyar bevándorlók ellen alkalmazott külön intézkedéseket kétségtelenül barátságtalan cselekedetnek fogjuk tekinteni. Azonban nem tartunk attól, hogy ilyen intézkedésekhez nyuljanak, mihelyt Washingtonban felvilágosítást nyernek a tényálladékról.

Már néhány év óta kívánsága kormányunknak Amerikával szorosabb és közvetlen kereskedelmi összeköttetésbe lépni, de azt hittük, hogy kereskedelmünket akadályozzák a szállítás magas költségei és annak hosszú ideje. Ezért különböző hajóstársaságokkal léptünk érintkezésbe szerződés végett, de a *Cunard Line*t a legfogékonyabbnak tartottuk terveink iránt. A két hetenint beállítandó hajójárat módosatait tárgyalva, kijelentettük, hogy évenként mintegy 30.000 utas fogna közlekedni és utóbb késznek nyilatkoztunk 100 korona kárpótlást fizetni minden utasért, amennyiben a kivándorlók száma ezt az összeget el nem érné. Mivel azonban ezt a biztosítékot félremagyarázták, újból érintkezésbe léptünk a *Cunard Line*-nal és a végleges szerződésben ezt a pontot valószínűleg elejtjük és más biztosítékkal pótoljuk.

A szerződés egyáltalában nem tilkos, azonban, amennyiben pénzügyi záradékot tartalmazna, ahhoz a törvényhozás beleegyezése szükséges. E körülmények között nem való a szerződés nyilvánosságra hozatala, mielőtt a képviselőház elé nem terjesztetik.

Igen fontos ránk nézve a kivándorlókról való gondoskodás, de távol jelszik a magyar kormánytól a kivándorlás elősegítése vagy kivándorlók toborzása. Ellenkezőleg, a kormány minden alkotmányos eszközt felhasznál a kivándorlás megakadályozására. Azonban modern államban kivándorlást megakadályozni nem lehet. Amit az állam megtehet,

az csak a kivándorlóknak a kizsákmányolás ellen való lehetőség szerinti megvédelmezése.

Azt hisszük, hogy ezt a Cunard Line-nal kötött szerződéssel elértük, ami mind a két kormánynak csak előnyére válik. Lehetséges, hogy tévedtünk és a Cunard Line-nak nem lesz 30.000 utasa. *Őszintén kívánjuk, hogy így legyen.* Nem bírnak Amerika millióival, de örömmel fizetnének 100 koronát minden hazánkfiáért, ki szülőföldén marad. *Legjobban szeretnők, ha egy sem hagyná el hazáját.*

Krónika.

Budapest, május 5.

Az ország társadalmának közfigyelmé most egy betegség felé irányul, amelyben legnagyobb irónk, a hetvenkilenc év terhével vállán vivja meg nagy harcát a legerősebb ellenféllel — a halállal. Hogy ő kerüljön ki győzelmesen ebből a küzdelemből, érző szívéből ezt óhajtja, ezért fohászkodik ma a királytól kezdve minden magyar. Mindenki róla beszél, Jókairól, mindenki az ő szíve dobogását lesi ebben a nagy városban, ez alatt pedig megindulnak — ismételt rövid pihenő után — a politikai események is.

A közös miniszteri tanácskozás.

A közös miniszteri tanácskozásra, mely ma kezdődött meg a miniszterelnök, majd a király elnökelete alatt a királyi palotában, tegnap este már Budapestre érkezett gróf *Goluchowski* közös külügyminiszter, *Pitreich* hadügyminiszter, *Urban* alezredes szárnysegédével és *Dobruczki* főhadbiztossal, valamint *Spaun* tengerészeti parancsnok, továbbá *Körber* osztrák miniszterelnök és *Böhm-Bawerk* osztrák pénzügyminiszter. A tanácskozás tárgyát az 1905. évi közös költségvetés megállapítása képezi. A király elnökelete alatti tanácskozást megelőzőleg ma délelőtt a magyar és az osztrák pénzügyminiszter hosszasan tanácskozott egymás közt. A mai közös minisztertanács megállapítja a delegációk összehívásának határidejét is, a király ugyanis óhajtja, hogy a delegátusok még Budapestten való tartózkodása alatt végez-

nek el munkájukat s azért mind a két kormány arra törekszik, hogy a delegációk minél hamarabb hívassanak össze s minél rövidebb ideig tartson a delegacionális ülészak. Ez azonban a siettetés dacára is eltart három hétig, mely idő alatt — az eddigi hírek szerint — a képviselőház is ülésezni fog.

Politikai körökben úgy vélekednek, hogy az idei delegacionális ülészak érdekesnek ígérkezik, különösen érdeklődéssel várják gróf *Goluchowski* külügyi előterjesztését. A mult delegáció óta ugyanis megváltozott a világ sora. A japánok nemcsak tengeren, hanem szárazföldön is verik az oroszokat. Ebből a háborúból a mi hadvezetőségünk is tanulságokat von le s ezek megvalósítására több hadi és tengerészeti költséget kér. A hármasszövetség dolga is szóba kerül, mely Franciaország és Olaszország egymáshoz való közeledése által lett aktuális. A német császár olaszországi utazása s ennek következtében a magyar-osztrák és olasz külügyminiszterek előállott tanácskozása és a balkáni reformokban való részvételünk mind megbeszélés tárgyát fogják képezni. A végeredmény pedig az lesz, hogy a delegációk hadügyi célokra huszonöt-harminc millióval többet szavazzanak meg az előző évi összegnél.

A pénzügyminiszter lemondása.

A néppárt hivatalos lapja — amint már jeleztük — Lukács László pénzügyminiszter lemondásáról adott értesítést, melyet állítólag a leg-hitelesebb forrásból nyert volna. Politikai körökben sokat beszéltek erről az eshetőleges változásról és várták a hivatalos cáfolatot. Ez csak este jelent meg a felhivatalos lapban, de mindössze csak két sorban, holott máskor az ilyen cáfolatok ötven sorban is letárgyalják a miniszteri lemondásról szóló minden alapot nélkülöző koholmányokat. A néppárt organuma ma azzal felel a felhivatalos cáfolatra, hogy *Lukács* pénzügyminiszter lemondásáról szóló híre egész terjedelmében föntartja. A politikusok most már úgy gondolkodnak, hogy mégis van a dologban valami és kutatják Lukács László visszavonulásának okát. Ez az ok nyilván azokban a súlyos körülményekben lelhető meg, melyek most a pénzügyminiszter vállaira nehezednek. Az obstrukciós idők alatt nem folytak be az adók s most is gyéren folynak a hátralékok, sok adókövetelést pedig törölni kellett. Jött a vasuti

sztrájk, mely szintén nagy károkat okozott az államnak. És azután jöttek a fizetésfelelmezéseket tartalmazó törvényjavaslatok, a beruházási javaslat és most jönnek a hadügyi tulkövetelések. A pénzügyminiszternek pedig fő a feje, hogy honnét legyen mindezekre fedezetet, még pedig úgy, hogy a költségvetés ne mutasson ki deficitet. Az adókat emelni, a népet még jobban megterhelni nem lehet, hiszen ezt Lukács pénzügyminiszter is minden fizetésfelelmezési kérelemnél hangoztatta. Valami rendkívüli dolgot pedig kitalálni nem tud. Ha valóra válik, azt hiszik, hogy ezekben kell keresni Lukács László pénzügyminiszter lemondási szándékának okát.

Az ellenzéki pártok.

Az ellenzéki pártok közül a *függetlenségi és 48-as* Kossuth-párt holnap délelőtt és délután értekezletet tart, melyen megállapítják, hogy az új ülészakban, kivált a vasuti sztrájk dolgában történtek után, milyen haremódot kövessenek a kormány ellenében. Szóba kerül az egyéb közjogi sérelmeken kívül a Lengyel Zoltán és *Zboray* Miklós mentelmi jogán esett sérelem is.

A függetlenségi párt, ugy a Kossuth-, mint a Szederkényi rész, erős haragra készül a civillista szándékba veit emelése ellen, melyet úgy indokolnak meg, hogyha tulajdonképpen nincs magyar királyi udvartartás, akkor nem is lehet annak költségeit emelni. A néppárt tudvalevőleg megszavazza a civillista emelést.

Az ellenzéki pártok közül a nemzeti párt, a néppárt és a Szederkényi-párt részt vesz a delegációban, ugy mint eddig. A függetlenségi Kossuth-pártban pedig még most is azon viaskodnak, hogy bemenjenek-e a delegációba vagy ne, miután ha bent vannak, ha kint vannak, ugy se sokat segítenek ott az ország dolgán. Azoknak a tábora azonban folyton szaporodik, akik azt hangsúlyozzák, hogy eddig is mulasztás volt a legnagyobb ellenzéki párttól, hogy nem gyakorolta ellenőrzői kötelességét a delegációban. Ezzel szemben *Justh* Gyulának és többeknek az a véleménye, hogy a delegációba való bevonulás a függetlenségi párt programjának megváltoztatását jelentené, ezt a programváltoztatást pedig a választók beleegyezése nélkül nem lehet keresztülvinni. Hogy a pártban e kérdés miatt újabb bomlás ne támadjon, valószínűleg úgy állapodnak meg, hogy aki a párttagok közül be akar menni a delegá-

A kivándorlók.

— A Magyarországi tárcája. —

A kivándorlási törvény életbeléptetése óta tegnap, kedden volt esedékes a második sumo-amerikai hajójárat. A Cunard-Line *Ullonia* nevű hajója, mely vasárnap óta vesztegelt a Baross-molón, délután 2 órakor szedte föl a horgonyát s ezernyi báméskodó sokaság asszisztenciája mellett hagyta el a partot. 750 magyarországi kivándorló volt a fődélzetben, tehát a legkisebb szám, amely eddig a Cunard-Line hajójával a magyar kikötővárost elhagyta. Közbejárt szott ebbe némiképpen a vasuti sztrájk is, mely sok uton levő kivándorlót a sumei utiránytól eltérített.

A szokás szerint azon a napon, amelyen a hajó utra lép, reggel kezdődik a kivándorlók ebhajó-zása. Hosszu libasorban vonulnak föl az emberek a hácsóhoz, mely a hajót összeköti a szárazfölddel. Fönn a deszka közepén egy roosbeafen táplált, csupaszképi, szemüveges, köpecstornetű angol ur állja az utjokat: a *hajó orvos*, aki főleg trachoma ellen vizsgálja meg őket. Tisztót kissé angolos nyereséggel, de nagyon lelkiismeretesén végzi. Orul, aki a kezei közül kiszabadulván, siethet föl a fedélzetre, ott a fedélzet rácsához támaszkodva csoportosan nézelődnek, hogy alant mi történik.

Ha sorozó-bizottság elé kerülének ezek a férfiak, a háromnegyedrészbe beválnék katonának. A negyedik negyedrész csak azért nem, mert már régen tul van a katonasoron. Csenevész, gyenge ember mit is keresne tul a tengeren; hiszen ahhoz a munkához, ahhoz az életküzdelemhez képest, ami odaát vár ezekre az emberekre, valósággal gyerekjáték az egész

európai militarizmus. A férfiak ünneplőt viselnek, a nők háromnegyedrészének fején kalap van. Feltűnő, hogy különösen magyar cseléd, szobalány, szakácsnő mennyi kívánczok abba a tengerentuli Eldorá-dóba. A férfiak tulnyomó része a mezőgaz-dasági lakosság rétegéből telik. A magyarok, ha szóba áll velük valaki, *«földész»*-nek nevezik magukat. Egyiknek sines szándékában az, hogy végleg kimmaradjon. Egy-két esztendőre mennek Amerikába, pénzt keresni. Akit rossz termés, a súlyos adóteher adósságba rántott s hamar ki akarna ke-veredni belőle, Amerikára gondol, ahonnan most már a legigénytelenebb falucskába is hetenkint, ha-vonkint sok pénzt szállít a posta. Az amerikai pénz Sárosban, Beregben hihetetlenül szédületesen ma-gasra, legszavahihetőbb kijelentések és okiratok szerint holdankint *ezer forint*ra verte föl a föld árát. Perényi Béla hazánkfia azt mondja az amerikai magyarokról, hogy inkább parlagon heverte-tik a pénzüket, minsem földet vagy házat szerez-zenek Amerikában. Szóval nem akarnak odakünn meggyökerezni. Egy felvidéki képviselő érdekes adattal töltötte meg ezt a jellemzést. A felvidéki tót és a rutén nagy önmegtagadásal, nélkülözéssel gyűjti a pénzt és hazaküldi azzal a parancssal, hogy vagy az eluszott birtokát szerezzék vissza, vagy a *saját falujában* földet vásároljanak — bármí áron. De már a szomszéd faluban nem vásárolna, még ha féláron kínálnák is.

Ilyen behajózás alkalmával a Cunard Line hajó-jának deszkahidja mellett felgyülekezik ugyszólván az egész magyar *«etnos»*. Az ország szélei szolgál-tják mindamellett a kontingens tulnyomó részét. Magyarok, tótok, rutének, székelyek, oláhok és hor-

vátok. Ezeket a szegénység hajtja kifelé. Ezeknél sokkal exponáltabb kivándorló elem a *bácskai s egyáltalán a délvidéki svábság*. A többiek azért mennek ki, hogy tengerentuli nagyobb keresetők fölöslegéből földet, fekvőséget szerezzenek. A bács-kai sváb egészen más. *Ez földet adott el s pénzzé téve mindenét, összeszedvén asszonyát, gyerme-keit, minden cök-mókját s elmegy Amerikába gazdagodni.* Minden föltevés amellet szól, hogy ezek végképpen elszakadnak tőlünk. Egy nagyon derék lapvallalatot indított meg most *Hegyi Jenő*, sumei lapszerkesztő. *«Kivándorlási Értesítő»* a neve és kéthetenkint egyéb közlemények mellet azoknak az utasoknak a névsorát is közli, akik a Cunard Line hajóival Amerikába utaztak. E névsort tanul-mányozván, az a benyomásunk támad, hogy némely bácskai faluban ma-holnap nem lesz más, mint az üres házak.

Egy magyar asszony lát az angol orvos betegség miatt kizárta a hajóról. Az asszony felülről oktatja ki a 10—12 éves fiut arra, mit csináljon, melyik kórházba menjen s felgyógyulván, hogyan kövesse majd szüleit Amerikába. Gyermek különben állan-dóan kevés van a kivándorlók között; ha van, asszony viszi a karján. Ezek a férfiak, illetve apjak után mennek ki. Vigasztaló, hogy egész család fel-tűnő ritkán akad mégis a kivándorlók áradatában. Kivételek a bácskai svábok, akiket fentebb jelle-meztem.

Kedden délelőtt már az *Ullonia* fődélzetén ebé-deltek az utasok. Néhány érdeklődő honatyja, *Baja-novics* Gyula és *Bornemissza* Lajos sárosi köve-tek, *Meszlényi* Pál végignézte az érdekes ebédlő-

cióba, az menjen a saját szakállára, de a párt, mint ilyen, nem megy bele. Ez tudniillik az a politika, melyet találóan fejez ki a magyar közmondás: jól is laktunk, a káposzta is megmaradt. Be is megy a Kossuth-párt egyénenként a delegációba és a programja is megmarad.

Budapest, május 5.

Közös miniszteri tanácskozás. Ma délben 1 órakor a király elnöklete alatt *közös miniszteri tanácskozás* volt a királyi várpalotában, mely a késő délutáni órákig tartott. Veglegesen megállapították az 1905. évi közös költségeloirányzatot, amelyet a május 14-ére Budapestre összehívandó *delegációk* elé fognak terjeszteni. A konferencián résztvettek: gróf *Goluchowski* Agenor külügyminiszter, *Pitreich* hadügyminiszter, báró *Spaun* tengerészeti parancsnok, *Körber* és gróf *Tisza* miniszterelnökök, *Böhm-Bawerck* és *Lukács* László pénzügyminiszterek.

Az új püspökök eskütétele. Ma délelőtt az általános kihallgatásokat megelőzőleg *Párvy* Sándor dr. szepesi és *Radnai* Farkas besztercebányai római katolikus püspökök letették az esküt ő felsége kezébe, amely aktusnál *Berzeviczy* Albert dr. kultuszminiszter és *Csekonics* Endre zászlósúr működtek közre; az eskümintát *Molnár* Viktor dr. miniszteri tanácsos olvasta fel.

A kereskedelmi miniszter a királynál. A király tegnap *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi minisztert magánkihallgatáson fogadta. A miniszter a *vasuti sztrájk* ügyében tett jelentést az uralkodónak s több jelentés szerint a vizsgálat alatt álló vasutasok megkegyelmezését ajánlotta a királynak.

Póttartalékosok hazabocsátása. Bécsből jelentik, hogy a közös hadügyminiszterium rendeletet adott ki, mely szerint mindazokat a póttartalékosokat, akiket ez évi február havában hívtak be szolgálattétel végett, azonnal *haza kell bocsátani*. Eredetileg még április 23-án haza kellett volna bocsátani ezeket, de a közben kitört vasutas-sztrájk miatt nem lehetett. Azokra a tartalékosokra vonatkozólag, akik mint

társaságot. A képviselők elismeréssel nyilatkoztak a Cunard Line hajóján tapasztalt ellátásról. Kifüggesztett magyar étlap oktatja ki arról az embereket, hogy végig az egész uton milyen ételeket kell kapniuk. Magyar pincérek szolgálják ki őket. Emellett a Cunard Line igazi angol fogással száll szembe a németországi hajóstársulatoknak rágalmakkal is súlyosított versenyével. Ahelyett, hogy nagyhangú újság-reklámokba ölné bele a pénzt, a kitűnő, legkifogástalanabb ellátással és bánásmóddal ezzel az eleven, legközvetlenebb reklámmal akarja az utazó közönség rokonszenvét kinyerni. Hatalmas emeltyűje e törekvésnek az, hogy a Cunard Line hajói most már nagyrészt *magyar élelmiszerekkel* rakodnak meg Fiumében. Ezeket az élelmiszereket tudvalevőleg az O. M. G. E. által kezdeményezett hajó-ellátó vállalat szállítja s minden újabb szállítmány fokozza az angolok melegezését. Melékesen följegyezzük itten, hogy a budapesti hus- és élelmiszer-szállítványok városzerte nagy meglepetést és érdeklődést keltettek. Különösen a fiumei magyarság reméli, hogy a magyar gazdák budapesti vásárcsarnok-ellátó szövetkezete Fiume város türethetetlen élelmészeti viszonyait gyökeresen meg fogja javítani.

A Cunard Line hajóstársaság igen sokat tehetne a maga érdekében, ha a *visszavándorlás* problémájával is foglalkoznék. Ezt annál is inkább kellene megtennie, mert tudvalevő, hogy e társaságnak a magyar kormányval kötött szerződése az amerikai közvélemény előtt is rendkívül ellenszenves.

vasutasok a magyar államvasutakon való szolgálattétel végett behívták, a magyar kormány még nem tett javaslatot a hadügyminiszteriumnak.

A japán-orosz háború.

Budapest, május 5.

Az orosz hadvezetőség egész komolyan el akarja hitetni a világgal, hogy a japánoknak a Jalu folyón való átkelése az oroszok számára tulajdonképpen előny, mert így meghosszabbodott a japánok operacionális vonala, míg ellenben az oroszoké jobban koncentrálódott. E vigasztalásban azonban nem igen hisznek Szentpétervárott, hanem sietve újabb csapatokat küldenek a harcra. De ezek a csapatok is olyan messziről indulnak, hogy csak hetek múlva jelenhetnek meg harcra készen az ellenség előtt. A japánok azonban aligha várnak addig. Sokkal valószínűbb, hogy vagy ütközetre kényszerítik az oroszokat vagy kiszorítják őket ütközet nélkül Mandzsuriából. A mai táviratok további részleteket közölnek a május 1-jei ütközetről. E részletek igazolják azt az állításunkat, hogy a kiuliencceni ütközet sokkal nagyobb méretű volt, semmint az első jelentések állították. A szárazföldön való előrenyomuláson kívül a japánok a tengeren is nagy akciót fejtenek ki. Hír szerint sikerült Port-Arthurt elzárni, amennyiben több kereskedelmi hajót süllyesztettek el a kikötő bejáratánál. Ezzel tehát Port-Arthur a tenger felől el van zárva. A szárazföld felől való elzárásáról már a legközelebbi napokban gondoskodnak s ha nem is intéznek támadást az erődítmények ellen, mindenestre le fogják kötni az ottani helyőrséget a háború egész tartamára.

Mai távirataink a következők:

A japán győzelem.

Szentpétervár, máj. 5.

Kasztalinszki tábornok jelentésében még a következők foglaltatnak: Visszaküldtem a Muracski-üteget a tartalékhoz és a 12. ezredet, a harmadik üteget és a gépfegyvereket a 11. ezred védelme alatt visszavonultatam. Vezérkari főnököm az utóvédet vezette vissza. Egy órakor a japánok oly közel jöttek a 11. ezred állásához, hogy a harmadik üteg az ellenséges ágyúk keresztüztől veszélyeztetett uton nem tudott tovább menni és a japánokhoz közel foglalt állást, hol az ütközet végeig maradt. Eközben elesett parancsnoka, Muracski alvezéres. Az utóvéd első vonalába vezényelték most egy gépfegyveres századot, amelynek parancsnoka, látva a Muracski-üteg súlyos helyzetét, saját belátása szerint foglalt állást. Közben elvesztette embeinek felét és összes lovait és megkísérelte az ellenség keresztüze között az ágyukat a kezelő legénységgel a hegyekbe vonatni. A gépfegyverek körülbelül 35.000 lövést tettek. A 12. ezred keresztülvágta magát és megmentette zászlóját. A 6. dandár második ütege, mely megpróbálta a tartalékot más uton elérni, nem tudta a hegyet megmaradt lovaival megmászni. Ezért előbbi állását ismét elfoglalta és támogatta a 11-ik ezred támadását, mely még 2 óráig tartotta magát állásában és azután nagy veszteségek árán szuronyral tört magának utat a hasadékon át. Megmentette zászlóját, de elvesztette parancsnokát, Leining ezredet. Veszteségeink körülbelül 2000 katonát és altisztet és mintegy 40 tisztet tesznek. A japánok veszteségei óriások lehetnek. A hadosztály jó rendben vonult vissza Fengvancsengbe. A harmadik hadosztály szelleme kitűnő volt. Több mint 700 sebesült ment ezredeivel Fengvancsengig.

Berlin, május 5.

Az orosz sereg veszteségét Kiulienccsengnél Szentpétervárott hivatalos adatok alapján *2000 főnyire teszik, köztük 40 tiszt esett el*. A japánok vesztesége is igen nagy. A visszavonulás a legnagyobb rendben történt. A harmadik hadosztály legénysége lelkes hangulatban volt. 200 sebesültet az ezredek Csöngvangcsöngbe vittek.

Berlin, május 5.

A «Berliner Tageblatt»-nak jelenti szeptpétervári tudósítója jó forrásból, hogy Sassulics tábornok, a 2. szibériai hadtest parancsnoka, *Kuropatkin határozott rendelete ellenére vette fel a harcot a Jalu mellett*. Kuropatkin emiatt táviratban panaszt emelt a cárnál. Sossulics tábornok a csaláiban maga is jelentéktelenül megsebesült.

Port-Arthur.

London, május 5.

A *Daily Chornicle*nek és a *Daily Telegraph*-nak azt jelenti Tokióból, hogy a port-arthuri kikötő bejárata, hír szerint, *valóban el van zárva*.

Port-Arthur, május 5.

Az orosz távirati ügynökség külön tudósítójának jelentése. Az ellenség a látóhatáron cirkál. Újabb támadás lehetséges. Megállapították, hogy az utolsó kikötőelzárási kísérletkor 12 gyújtóhajó dolgozott. *Nyolc elsüllyesztett hajónak helyét pontosan megállapították*, kettőt még nem. Két gyújtóhajó nem állotta a gyilkos tüzelést és megfordult. Két gyújtóhajó a beszerzett értesülések szerint átlag 2000 tonnánál súlyosabb volt.

Niucsvang bevétele.

London, május 5.

A tegnapi reggeli lapoknak azt a híret, amely Csifuból Niucsvang bevételét jelentette, *nem erősítették meg*. Nem is valószínű, hogy a hír olyan gyorsan érkezhett volna Csifuba.

Orosz mozgósítás.

Szentpétervár, május 5.

E hó 15-én két szibériai kozák divízió a Bajkál-tavon át Mukdenbe indul. A divíziók egyenként 2—2 dandárból állanak 2—2 ezreddel, összesen 48 szotnyával. A második kaukázusi kozák hadosztály, amelynek parancsnoka Arbelinai hereg tábornok, szintén a harcra megy és már készen áll az indulásra.

TÁRSADALOM.

Ne tessék löversenyezni!

A Magyar Agrár- és Járadékbank tisztviselői körrendeletet kaptak nemrég, melyben igazgatóságuk fegyelmi büntetés terhe alatt megtiltja nekik, hogy ezentúl a löversenyre eljárjanak s a löversenyjátékban résztvegyenek.

Ugyancsak körrendeletet kaptak a Pesti Kereskedelmi Bank tisztviselői is, amelyben igazgatóságuk szintén fegyelmi büntetés terhe alatt megtiltja nekik, hogy gummikerekün kocsikázzanak.

Nem szóltunk volna a két körrendeletre, ha azokban nem az általános társadalmi fonákságok kinövését nem láttuk volna. Ugy is okoskodhattunk volna, hogy ez szorosan a két pénzintézet igazgatóságának s tisztviselőinek ügye. A tisztviselők, vagy be tartják e tilalmat vagy nem, de e miatt ne fájjon a mi fejünk!

Am ez a két körrendelet olyan elmékedésekre kínálkozik, amely nem szorosan a «bank-íj» ügye.

Lehet ezt a két körrendeletet a humoros oldaláról s lehet komolyabb megvilágításból nézni s ha mindazt a vonatkozást, amelylyel a két tilalom érint, szemügyre vesszük, a humornak s a komolyságnak is egyaránt szerepe jut itt.

A két pénzintézet nyilván olyan céllal adta ki a két körrendeletet, hogy tisztviselőik a költséges uri passziós szereptől, feltűnéstől tartózkodjanak, mert ez árt a bankok reputációjának, veszélyeztetni a komolyságot, a másik ok a két bank igazgatóságának pszichológiai érzékere vezethető vissza. A fényűzési szükséglet, a luxus olyasvalami tulajdonsága az emberi természetnek, amelyben az utolsó fokot vajmi bajos megállapítani s amely még a szilárd becsületességet is megvilágíthatja, elvakít bennünket s meggondolatlanságra ragadhat bárkit is — ilyesforma lehetett a két igazgatóság másik nézete.

Nem vitatjuk el, hogy a két szempont híján volna, a komolyabb érveknek is, de hemzseg a lehetetlen s céltalan okoktól is.

Vagy tartja magát a két pénzintézet olyan előkelőnek, hogy méltóságával összeegyeztethetőnek tekinti, ha tisztviselői bizonyos reprezentáló szerepeknek hódolnak, a fényűzési passzióknak egynemely formájával a nyilvánosság előtt is megjelennek, vagy pedig ha tisztviselőinek költségei miatt aggályai vannak, akkor azt ne oly módon igyekezék korlátozni, amely neveltséges és céltalan is.

Senki bennünket azzal ne vádoljon, hogy mi a bank-iffjak minden szokásait helyeselnők, ám mi csak a társadalmi kérdések általános szempontjába állítjuk be ezt a jelenséget s onnantól igyekezzük megvilágítani.

Neveltséges s céltalan ez a tilalom, mert a költségei módok illyformán csak naivul korlátozhatók. Ezer és ezer módja van a fővárosi élet nagy forgatagában annak, hogy bárki is egy nap alatt olyan költséges szórakozással adjon túl a pénzén (— sőt a másokén is!) amelyet egy hónapi gummirádlerezéssel sem fogyaszthat el.

Nem a lóversenyter s a Stefánia-uti kocsi-körző az egyedüli helyek, ahol az ember feltűnhet s megcsappanthatja a pénztárcáját.

A bankdirektor urak jól tudják, például, hogy egy pezsgőzés valamelyik éjjeli mulatóban felér költségekben egy-két óráig tartó gummirádlerezéssel a Stefánia-uton!

Van még egynéhány ilyen passzió, amelylyel a banki-iffjak kárpótolhatják majd magukat a lóversenyter és gummikerekű tilalmáért.

Ha kifognak az ötletekből, forduljanak az igazgatósághoz...

Jókai Mór betegsége.

Budapest, május 5.

Az ősz költő hatalmas életereje, szívóssága, szervezete, makacsul ellentáll a betegségeknek, amely tegnap oly vehemensen támadta meg Jókait.

A javulás tegnap dél óta tartós. Tegnap este hat órakor Jókainé értesítette a kabinetirodát, hogy az agg iró állapotában tartós javulás állott be. A levelet hordárral küldte fel a várba.

Kilenc órakor ismét megjelent *Korányi* tanár s körülbelül fél óráig tartózkodott a betegnél s a konzultációtól jövet megnyugtatta az érdeklődőket és a következőket mondotta:

— A mai nap kedvező eredményt hozott. A beteg állapota javult. Persze ez még nem jelenti azt, hogy felgyógyulása bizonyosnak tekinthető, mert a betegség természete olyan, hogy egy-két napi javulás nem döntő befolyású a betegségre. Jókai betegsége ugyanis tartós lefolyású. A tüdőgyulladás szerencsére nem terjedt tovább. Érvérése jó, hőmérséklete csökkent.

Éjjel után háromnegyed 2 órakor a beteg költő felébredt, igen nyugtalanul látszott.

Dr. Stricker Mór éjjeli háromnegyed 3 órakor a következő orvosi jelentést adta ki:

A beteg az éj első felében óránként, második felében két óránként hol orvosságot, hol erősítő italt kapott. Háromnegyed 2 órakor érvérése: 102; légzése: 35. Az éj folyamán többször köhögési inger vett rajta erőt, aminek következtében az este tapasztalt nyálka megoldódott.

A beteg ma délelőtt nyugodtan feküdt s többen látogatták meg. A látogatókat Stricker doktor, Jókai orvosa fogadja.

A beteg költő fejét fekete sapka fűdi s arca nem változott, most is piros pozsgás, mint máskor.

Lélegzete is nyugodtabb, hőmérséklete 37.1 fok volt a délelőtti órákban, lélegzésének száma pedig 35.

Orvosságot nem akar bevenni, csak a feleségétől fogadja készséggel. Az éjszaka az álmodta, hogy anyja és felesége arcképe leessett a falról.

Közérzete annyira jó, hogy ma délelőtt már *dolgozni is akart*. Feleségétől kérte, hogy hozza el neki a Lőcsei fehér asszony regényét, melyből drámát akar csinálni.

— A Népszínház számára akarom megírni — mondotta az agg költő. — Az új igazgató valószínűleg szűkében van az eredeti daraboknak!

Féltizenegykor nála jártak *Ihász* Lajos, főrendiházi tag, akinek felesége Jókai leány, továbbá *Beöthy* Zsolt és *Prém* József.

A beteg nem érez fájdalmakat, nem is igen tudja, hogy beteg s azt hiszi, hogy csak muló rosszullét miatt kell ágyban feküdnie. Maga *Korányi* is csodálkozott a javulás miatt, de azért nem tartja lehetetlennek, hogy a katasztrófa hirtelen beállhat, mert az ilyen előrehaladott korban fél óránként változhatnak az állapotok.

A délelőtti folyamán dr. *Korányi* Frigyes egyetemi tanár konziliumot tartott, amelyről az alábbi jelentést adta ki:

«A beteg az éjjelt kissé nyugtalanul töltötte. Alvása nem volt oly üdítő, mint múlt éjjel. Ot óra felé erősebb nyálkaképződés jelentkezett és egyúttal erősebb köhögési inger mellett bővebb köpet állott be (sputum coctum). A múlt napokban talált tüdőbeszűrődés felső részén vizsgálat alkalmával hű szörty zörgések (crepitáció) hallatszanak. Reggel nyolc órakor hőmérsék: 37.1, érverés: 102, légzés: 35. Légzés valamivel szaporább, mint tegnap. A fél tíz órai konziliumon, melyet *Korányi* tanár és dr. *Stricker* együtt tartottak, a következőket állapítja meg: A tüdőbeszűrődés az oldódás jeleit mutatja. Beszűrődés kisebbedett. E kedvező jelek mellett az érelkések száma még magas (102), a légvételék még mindig szaporábbak (35). Az érbeli állapot ingadozó.»

Dr. *Stricker* szóbeli jelentése alapján a tüdőgyulladás a határozott javulás jeleit mutatja, azonban az influenza még mindig okozhat egyéb komplikációt. A beteg 15 centigrammos adagokban kinint, decoctum senega főzetet kap rendszer orvosságot s a tápláléka ma is tej, leves és tea. Személyesen járt tudakozódni a költő állapotáról ma is *Berzeviczy* miniszter, aki megvárta a konzilium eredményét, amelyet nyomban megtelefonált *König* kabinetirodafőnöknek is. Többször tudakozódott *Feszty* Árpád is. *Korányi* tanár este nyolc órakor újra meglátogatta az agg költőt és ugyanekkor konziliumot tartanak felette.

A délután folyamán a beteg költő ereje rohamosan fogyott, közérzete azonban javult. Ez a látszólag kontrasztikus jelenség egy minden pillanatban bekövetkező katasztrófa előjele.

Délután öt óra tájban a betegszobából kapott hivatalos értesítés szerint Jókai hőmérséklete valamivel emelkedett, pulzusverése teltebb, de egészben a nagy költő állapota változatlan.

NAPIHIREK.

Budapest, május 5.

— (Időjárás.) A nyugati maximum közép Európába nyomult, a Földközi-tengeren pedig depresszió fejlődött, mely ma egész délkeletet borítja és Anglia felől új minimum mutatkozik. Európában az idő változókéony, sok helyütt előfordultak zivataros esők és a hőmérséklet aránylag alacsony.

Hazánkban, főleg az ország nyugati felében az idő hűvösre és szelesre fordult. Az időváltozást sok helyütt zivatarkok előzték meg, az esti órákban támadt erős szelek pedig nyugaton sok helyütt vihar erejéig fokozódtak. Eső kisebb-nagyobb mennyiségben Erdély kivételével majdnem mindenütt esett.

Jóslat: Éjjel hűvös, nappal enyhe idő várható, az ország keleti felében helyenként esővel vagy zivatarral. *Hőmérséklet:* — 13.8 C. fok.

— (A király) ma délelőtt általános kihallgatást adott, a melyen megjelentek:

Liechtenstein Rudolf herceg lovassági tábornok, első udvarmester, *Pallavicini* Edéné grófné, *Zselénszki* Róbertné grófné és *Csáky* Zénóné grófné, titkos tanácsos neje, *Széchenyi* Gyula gróf, *Samassa* József érsek, *Csáky* Albin gróf, *Féjerváry* Géza báró, *Wlassics* Gyula dr., *Dessewffy* Aurél gróf, *Bánffy* György gróf, *Hornig* Károly báró püspök, *Hegedüs* Sándor, *Schiessl* Ferenc lovag, *Pittreich* lovag hadügyminiszter és *Bigot* de *St. Quentin* gróf valóságos b. t. tanácsosok, *Csáky* Károly gróf, *Párvy* Sándor dr., és *Radnai* Farkas püspökök, *Velics* László rk. követ, *Horvát* Jenő, a győri kir. tábla elnöke, *Drathschmidt* Károly tábornagy, *Radanovich* Henrik, *Schemun* János és *Surányi* Ferenc altábornagyok, *Leeb* Hugó, *Suchy* Tivadar, *Pidoll* Ferenc báró, *Bockenheimer* Ferenc lovassági vezérőrnagyok, *Hanskarl* Sándor tábornok-hadbíró, *Oberth* Ede főhadbíró, *Amon* András, *Koller* Viktor, *Balta* Sándor, *Panajott* Sándor, *Stocker* Károly, *Sapburg* Walter, *Szelestey* Károly és Magyar Gyula ezredesek, *Strasser*

Ferenc, *Schay* Gusztáv, *Csorcsék* Ferenc és *Kendefi* Adolf alezredesek, *Jull* Alfréd őrnagy, *Radvánszky* Géza báró és *Szapáry* Pál gróf kamarások, *Sélley* Sándor miniszteri tanácsos, *Münnich* Aurél országgyűlési képviselő, *Némethy* Károly miniszteri tanácsos, *Horváth* Odön dr. közigazgatási bíró, *Bartal* Aurél főispán, *Smolka* lovag udvari tanácsos, *Benkő* Lajos királyi tanácsos, *Gallé* Antal várkapitány. Együttesen fogadtattak az örökimádás templomának elnöksége, őrgrof *Pallavicini* Edéné és *Zichy* János, a főváros részéről *Halmos* János polgármester, *Matuska* Alajos és *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármesterek, végül *Bauer* Antal és *Mihály* orsz. képviselők.

A király e hó 9-én, hétfőn regget 9 órakor tartja meg az eddigi megállapodások szerint a *Vérmezőn* a helyőrség fölött a szemlét. A szemlén résztvesz *József* *Agost* főherceg, *Auguszt* főherceggasszony s valószínűleg még több, addig a fővárosba érkező, a királyi családhoz tartozó tag. A katonaság részéről kivonul az első honvédhuszárezred, az első honvédgyalogezred, a 32-ik, 23-ik, 86-ik, 44-ik, 38-ik gyalogezred, a 68-ik és 69-ik ezred két zászlóalja, a 4-ik hadtest tüzérezred s a 10-ik és 12-ik hadosztály tüzérség, a 13-ik számú huszárezred, az egészségügyi csapatok, a vonat (szekerész) ezred kombinált csapata, az élelmezési csapatok, a bosnyák zászlóalj legénysége. A térparancsnokság a saletromraktár előtt külön helyet zár el, ahová csak belépőjegyekkel lehet jutni s azokat ugyancsak a térparancsnokság adja ki.

— (A svéd király elutazása.) Abbaziából jelentik, hogy *Oszkár* svéd és *norvég* király Abbaziából *Pólán* át *Trieszthe* utazik és onnan *Majna-Frankfurt*on át tér vissza *Stockholmba*, ahová május 18-án érkezik meg.

— (*Péter* király koronázása.) *Belgrádból* érkezett hír szerint a szerb udvar és a kormány újabban a koronázás gondolatával foglalkozik. Azt tervezik, hogy *Csicsa* kolostorban, a régi szerb királyok koronázó helyén, *Péter* király megválasztásának évfordulóján megtartják az ünnepies koronázást.

— (Az Örökimádás temploma.) Egy bizottság tudvalevőleg *Erzsébet* királyasszony emlékére meg akarja építeni az Örökimádás templomát. A bizottság a fővárostól kérte a telket, de nem tudtak megállapodni s a bizottság a templom számára megvásárolta az *Ullői*-ut 75—77. számú házát és pénzbeli segítséget kért a fővárostól. A tanács felhívta a bizottságot, hogy mutassa be a templom tervét és költségvetését. Ennek tegnap a bizottság meg is felelt. *Gótikus* stílusban nagy tornyu templomot akarnak építeni. A templomtól jobbra zárdát és balra az *Oltáregyesület* házát építik. Mind a két épület három emeletes. A bizottság tudatja a fővárossal, hogy a zárdaépületet egy hívő ajándékából építik meg, az *Oltáregyesület* házáról pedig az egyesület gondoskodik. A templom építése 700.000 koronába kerül s adakozásból annak körülbelül a fele gyűlt össze.

— (*Hier*.) *Szegedi* tudósítónk jelenti: *Serfőző* Sándor, *Német-Bogán* község segédjegyzője, mint tartalékos utászkaplár most vonult be a szegedi utászzászlóaljhoz tizenhárom napi fegyvergyakorlatra. A glédába sorakozott tartalékosokat a szokásos felhívással vették számra. *Serfőző* Sándor egy kissé megfélekedett már a katonai reglamáról és magyarul jelentkezett. Azonban alig szaladt ki a száján a «jelen» szó, eszébe jutott a mindenek fölött való reglama és a bocsánatkérő «pardon» szó megtoldásával helyrehozta nagy véltét, odakiáltván: *Hier!* De ez már késő volt. Katonáéknál nincs pardon, nem ismer effélet különösen *Leitenberger* Villibald őrnagy, aki nyomban tizenégy napi magánzárkát adott a segédjegyzőnek. Ez a büntetés a megalázáson kívül annyit is jelent a tartalékos kaplárnak, hogy a tizenhárom napos fegyvergyakorlat huszonhét napra nőtte ki magát, mert a büntetést utána kell szolgálnia.

— (*Lenbach* haldoklik.) *Münchenből* jelentik, hogy *Lenbach* állapota válságosra fordult, teljesen eszméletlenül fekszik. *Luitpold* régensherceg állandóan tudakozódik a beteg művész állapotáról.

— (A huszonkilencedik halott.) Nagyváradról jelentik: A biharmegyei kórházban tegnap éjjel halt meg Czink Tótyer, az élesdi vérengzés huszonkilencedik halottja. Cirtváni parasztember volt a most már néhai Czink Tótyer, egy sereg apró gyerek siratja halálát. O is kíváncsiságból ment az élesdi népgyűlésre. Es amikor legjavában kiabálta társaival egyetemben, hogy *hopcug Francisci Kossuth*, egy golyó keresztülfurta a tüdejét. Amint a királyi ügyészségnek a kórházból jelentik, az ott ápolt hat beteg közül aligha marad egy is életben. Valamennyi erős seblázzal küzd s állapota mind a hatnak válságos.

Megemlítjük még, hogy a hadbírósg tegnap fejezte be a vizsgálatot az élesdi vérontás ügyében. Egy hét óta a községekben halgatták ki az embereket, tegnap pedig a bizottság Nagyváradra érkezett és itt kihallgatta az ügyészségi épületben azt a tizenhat embert, akiket az élesdi zendülés óta mint gyanúsítottakat letartóztattak. *Vámossy Mihály* alügyész még nem fejezte be a községekben folytatott nyomozást. Már egy ízben visszatért ugyan Nagyváradra, de tegnap ismét kiutazott Brátkára. Még sok letartóztatás várható. *Nizsalovszky Endre* vizsgálóbíró az eddig letartóztatottakat valamennyit kihallgatta s elrendelte ellenük az előzetes letartóztatást. Néhányan a vizsgálóbíró határozata ellen fellebbezéssel éltek a vádtanácshoz, amely a vizsgálóbíró határozatát helybenhagyta. A zendülésben részt vettek ellen lázadás büntette miatt folyik az eljárás.

Az élesdi kaszinó az élesdi katasztrófa alkalmával áldozatul esettek visszamaradt családtagjai javára gyűjtést indított, mely már az első napon csaknem 3000 koronára gyűlt Élesden és Nagyváradon. Szemrecsányi nagyvárad püspök maga 1000 koronát adományozott. A szegény népre rendkívül jó hatással van ez az akció, amelynek jótéteményeiben természetesen nem részesítik azokat, akikről a vizsgálat folyamán kiderült, hogy megsebesülésüket bűnös fellépéssel maguk okozták.

— (Nagy vasuti sikkasztások.) Krakóból táviratozzák, hogy az Ezaki vasutnál nagy sikkasztásokat fedeztek fel. A sikkasztókat, *Docsinski* és *Wilcek* hivatalnokokat letartóztatták. A sikkasztásokat a podgyászpénztárnál követték el, még pedig olyképpen, hogy az utasoknak szóló podgyászelismervényt helyesen állították ki, azonban az ellenőrzésre szolgáló bécát kisebb összegre töltötték ki. Az igazgatóság még nem készült el a vizsgálattal s így a hiány még nincs megállapítva. A személypénztár vezetőjét, *Palacsinski*t, szintén felfüggesztették állásától.

— (A kolumbácsi legyek.) *Versecről* írják: A szarvasmarhák és lovak réme, a kolumbácsi légy nagy tömegben lepte el a Délvidéket. Különösen Versec tájékán mutatkoznak nagy számmal, de a városi élettől sem riadnak vissza s a verseci városi parkban sem lehet tőlük megmaradni. Magában a városban huszonhárom szarvasmarhát és két lovat öltek már meg; míg a környéken több mint negyven szarvasmarha esett csipésüknek áldozatul. A hatóságok és a gazdák széleskörű óvintézkedéseket tettek a pusztító legyek ellen.

— (Kétszáz ezer frankos sikkasztás.) Belgrádi távirat szerint a montenegrói pénzügyminiszter rendeltére *Deta Mahiát*, a jabukani posta- és táviratigazgatóság főnökét, aki *Nikita* montenegrói fejedelem rokona, kétszáz ezer frank elsikkasztása miatt letartóztatták.

— (A Dobler-bazár égése.) A Szerecsen-utca egyik régi, négyemeletes palotájának, a Dobler-bazárnak tetőzete tegnap alkonyatkor veszedelmes tűzben pusztult el. A hatalmas ház két udvarral helyezkedik el a Szerecsen- és Király-utca között s mind a két utcára kijáró van. A tűz öt órakor keletkezett a ház tetőzetének a 13. számú ház felé eső sarkában. Az óriás bérházban iszonyu pánik tört ki s az udvarok átjáró folyosóit egy perc alatt ellepték a fajveszékű lakók százai. Eközben megérkeztek a tűzoltók, a középponti, ötödik, hetedik és negyedik kerületi őrségek s gyorsan felhúzták a négy öntöző csövet a tetőzet magasába. A tűz elhamvasztotta a palotának a Szerecsen-utca felé néző tetőzetét s a tűzoltók csak nagy küzdelemmel bírtak a veszedelem elé gátat vetni. Másfél órai munka után sikerült a veszedelmes tüzet elfojtani s az udvar párhuzamos tetőzetét megmenteni.

Vásároljon osztálysorsjegyet *Lukács Vilmos* bankházában Budapest, V., Fűrdő-utca 10.
1/1 á 12 K, 1/2 á 6 K, 1/4 á 3 K, 1/8 á 1.50 K.

A Katholikus Növédő Egyesület közgyűlése.

Budapest, május 5.

Öt évi buzgó működés eredményéről számolt be tegnap délután a szociális téren nagy fontossággal bíró intézmények egyike, a *Katholikus Növédő Egyesület*. A Szent-István-Társulat pazar kiállítású díszterme, ahol az egyesület közgyűlését tartotta, zsufolásig megtelt a székesfőváros előkelő hölgyvilágának képviselőivel, akik között jelen voltak: *Zichy Nándorné* grófné, *Zichy Livia* és *Leona* grófnék, *Somsich Tihamérné* grófné, *Pálffy Anna* grófné, *Barkóczy Ilona* báróné, *Rejtő Sándorné*, *Korányi Sarolta*, *Waldhutter Hugóné* és számos más egyesületi tag, valamint *Molnár János* pápai prelátus, gróf *Zichy János* országgyűlési képviselő, *Rejtő Sándor* műegyetemi tanár, dr. *Révay Tibor* és *Andor György* primási titkár.

A közönség élénk éljenzéssel fogadta a beszédet. Ifj. gróf *Zichy János* köszönetet mond érte a püspöknek, felkéri *Bély Gizellát*, hogy adja elő a munkásnőket védő egyesületről (patronage) szóló jelentését, amelynek megtörténte után *Eberling Józsefné* a munkásotthonok életét ismertette. *Wuzlner Henrik* az újpest-rákospalotai jótékonyági nőegyesületről, *Waldhutter Hugóné* pedig az egyesület pénztári forgalmáról terjesztette elő jelentését, mely szerint az egyesület bevétele 37.687 korona 85 fillért tett ki; kiadás ezzel szemben 21.462 korona 35 fillérré rugott. Az egyesület jövedelmei tagdíjak, hangversenyek, adományok, gyűjtések útján folytak be.

Bély Gizella zárójelentése után a közgyűlés gróf *Zichy János*nak ajánlására egyhangulag megadta a tisztviselőknek a felmentvényt. Ugyanekkor bejelentette gróf *Zichy János*, hogy özvegy *Pálffy Pálné* grófné elnök és özvegy *Korniss Miklósné* grófné alelnök lemondtak tisztségükről, mire a közgyűlés egyhangu lelkesedéssel újból megválasztotta őket e tisztségekre.

Ezután gróf *Zichy János* elnök felkérésére dr. *Prohászka Ottokár* tanár tartotta meg a nők hivataláról szóló gyönyörű beszédét, amelynek első kötelessége a Krisztus szeretetétől áthatott munkálkodás, amely viszont lehetővé fogja tenni a katolikus nővédelemnek a keresztény, karitászás zászlajának diadalrajutását.

A hallgatóság körében mély és nagy hatást gyakorolt szónoklat után gróf *Zichy János* köszönetet mondott dr. *Prohászka Ottokárnak* és a szakosztályok vezetőinek, majd Isten áldását kérve az egyesület további működésére, a közgyűlést befejeztetnek jelentette ki.

SPORT.

Tavaszi futtatások.

— Harmadik nap. —

Budapest, május 5.

Hűvös, szeles az idő, de azért elég nagy közönség van a versenyterén. Az érdeklődés legélénkebb az Asszonyságok díja iránt s itt is különösen a gentleman-tréner *Szemere* százados iránt, aki az idei versenyévben még nem lovagolt versenyt.

A fogadókat meg inkább érdekli az ötödik futamot képező *Kezdők versenye*, melyre már délelőtt és a versenyek kezdetén több nagy fogadást kötöttek. Legtöbb hiva van *Eljen*-nek *Haza*i testvérének, amely biztos indulónak van jelezve.

Lapunk zártaig az eredmények következők voltak:

I. *Esterházy-díj*. Díj 3000 korona. Táv. 2400 méter. *Schossberger L. Kikelet*-je (lov. Aylin) első, *Cipész* második, *Revach* utolsó. Tot. 10 : 26.

II. *Handicap*. Díj 3000 korona. Táv. 1600 korona. *Rohony G. Futóláz*-e (lov. Wittitoe) első, *Camperdown* második, *Retour* harmadik. Futottak még: *Battenberg*, *Cambridge* és *Cappellemeister*. Tot. 10 : 39. Helyre 50 : 106 és 108.

III. *Asszonyságok-díja*. Tiszteletdíj és 6000 korona. Táv. 2400 méter. *Trauttmansdorff Rosenmontag*-ja (lov. Szemere) első, *Kortcs* második, *Veruda* harmadik. Futottak még *Pajtás*, *Vadór* és *Moloch*. Tot. 10 : 16. Helyre 50 : 70 és 192.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* *Műtárlat Nagyváradon*. Május hónapban nagy-szabású műtárlat nyílik meg Nagyváradon. *Szmeccsányi Pál* r. k., *Radu Demeter* gör. kath. püspökök, dr. *Beöthy László* főispán védői a rendezőségnek, amely élén dr. *Radó Ignáccal*, most készíti elő az előreláthatólag pünkösdi hetében megnyíló tárlatot. Szmeccsányi püspök, aki különben is ismeretes művészszeretetről, rendkívül melegen érdeklődik a dolog iránt és az előmunkálatokban személyesen is részt vesz. A tárlat művészi rendezésére *Bihari Sándor* festőművészt kérték fel. Eddig 120 magyar művészt hívtak meg közreműködésre, akik több mint 400 műtárgyat fognak kiállítani. A megnyitásra előreláthatólag meghívják *Berzeviczy Albert* közoktatásügyi minisztert is.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A szabadlábba helyezett vasutasok. A kir. ítélőtáblának a szabadlábba helyezést elrendelő határozata értelmében a letartóztatott sztrájkbizottsági tagokat nyomban szabadlábba helyezték. A Magyarországi területén állandó lakással bíró szabadlábba helyezett még tegnap bejelentették a vizsgálóbíróknál állandó tartózkodási helyüket. A zágrábi és fumei vasutasokat *Lorbeer Józsefet*, *Seide Arturi*, *Ivanovics Lajost* és *Komlós Manót* ma délelőttre idézte be dr. *Kállay* vizsgáló albiró, hogy jegyzőkönyvbe vegye tartózkodási helyüket s személyleírásukat. *Lorbeer*, *Joanovics* és *Seide* még ma elutaznak családjaikhoz, *Komlós* azonban továbbra is a fővárosban maradt, mivel a felesége is itt tartózkodik.

NYILTTÉR.*)

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., *Báthory-utca* 20. szám. Főlvétel 12—1g.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

A galíciai bevándorlás ellen.

— Gróf *Zselenski Róbert* indítványa az Országos Magyar Gazdasági Egyesület választmányi ülésén. —

Budapest, május 5.

Az O. M. G. E. igazgató-választmánya, úgy is, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó bizottsága, ma ülést tartott a Közletken *Bujanovics Sándor* udvari tanácsos elnöklete alatt. Napirend előtt őgróf *Pallavicini Ede* kért szót. Indítványozta, hogy a kormánynak, főleg *Tisza István* gróf miniszterelnöknek szavazzon a választmány elismerést és köszönetet a vasutasok mozgalmanak gyors és erélyes elfojtásáért.

Rámutatott arra, hogy miután ennek a mozgalomnak mélyen fekvő okai vannak, kívánatos volna, hogy a kormány *alapos és mélyreható törvényhozási intézkedésekkel* vegye elejét annak, hogy jövőben az ország hasonló mozgalmaktól s károsodásoktól meg legyen kímélve. Az igazgató-választmány az indítványt egyhangulag magáévá tette.

Másik napirend előtti felszólaló gróf *Zselenski Róbert* alelnök volt, aki indítványt tett a *bevándorlási törvény életbeléptetésének szorgalmazásáról*. Indítványát gróf *Zselenski* a következőkben indokolta meg:

Tisztelt választmány! Mint bölcsen méltóztatnak tudni, április 25-én fogadta el az angol parlament azt a törvényt, melyet *Douglas* belügyminiszter be-

nyújtott azon célból, hogy az Angliába irányuló zsidó bevándorlásnak gát vettessék. Ezen törvény szerint, idézve a Magyar Gazdák Szemléjének cikkét:

1. Az olyan bevándorló, aki valamely büntény miatt ítélet alá kerül, kiutasítható az Egyesült királyság területéről. 2. Ha ez nem történik vele, akkor folytonos hatósági felügyelet alá kerül. 3. A kikötőből is visszautasíthatók mindazok, akik a) valamely büntény miatt hazájukban elítéltek, b) akiknek nincs miből megélni, c) akik nem tudják magukat kellően igazolni, d) vagy utálatos betegségben szenvednek. 4. A hajózársaságok vannak kötelezve, hogy a visszautasított bevándorlókat visszazállítsák.

Hogy a b) pont értelmében hányan lesznek visszaküldve hazájukba, arról fogalmat szerezhetünk a statisztikai adatokból, melyek értelmében nyolc évi megfigyelésnek az átlaga szerint a bevándorlóknak 22 százaléka teljesen vagyontalan volt, 40 százaléka pedig fejenként 10 koronával sem bírt. A törvényt megelőzte egy parlamenti bizottság, melynek feladata volt a zsidóbevándorlásnak káros hatását tanulmányozni.

A bizottság jelentését még nem kaptam meg, de angol lapokból a következőket merítettem. Londonban, Stepneynek Pakes-utcai iskolájában 1895-ben 206 angol és 73 idegen (majdnem kizárólagosan zsidó) fiu, 1901-ben, tehát csak hat évvel később már csak 28 angol és ezzel szemben 270 idegen fiu tanult. Ebben az iskolában 1902-ben járt 76 angol és 901 idegen fiu és leány. A keresztény konviktusban, mely 1901-ben lett fölavatva, 927 tanuló közül csak 15 volt keresztény. Whitechapellen a Hantwy-utcai iskolában 100 tanulóra esik jelenleg 98:3 zsidó és 2:7 keresztény. Londonban a zsidó házaló, szatócs, kiskereskedő egyre szorítja ki a régi angol házalót, szatócsot, kiskereskedőt. Az East Endten már alig van angol házaló és a zsidó házaló már Westminster is ellepi. A rendőrség panaszkodik, hogy *dologtalan zsidók az utcák közlekedését csoportulással szándékosan akadályozzák*, olcsó munka kínálattal lenyomják a munkabéreket, az olcsón dolgozókat pedig egyre szitják sztrájkra munkaadójuk ellen. Az első cselekedettel sok gondot adnak a rendőrségnek, a másodikkal magukra uszítják az igényesebb és nagyobb bérekhez szokott régi angol munkásokat, a harmadikkal pedig magukra zudítják a munkaadók haragját.

Corser Hayden, a Worchiss Strett Police Court egyik bírja szerint *órásiilag megszorította a pereket a zsidók térfoglalása*. Nemesak roppant perlekedő faj a zsidó, de miután a legtrikább esetben történik, miszerint egy fél beismerje, hogy nincsen igaza, egy zsidó per legtöbb esetben több időt vesz igénybe, mint számtalan keresztény per. Azonkívül ezen perek alatt csak úgy ömlik a káromkodás és az eskü, nem szólva a csalásnak mindenféle neméről. Nem szükséges statisztikai adatokkal bizonyítani, mennyire önzlik felénk az Oroszországból, Romániából, de sőt Galiciából is kiszorított zsidóság. Egy része azonban, mint láttuk, Angliának és onnan tovább vette útját.

Mostantól fogva azonban, miután a *Háromegyházi királyság* elzárta határait a zsidók elöl, fokozott mértékben fog minket fölkeresni az előbb megnevezett országokból kiszorított zsidóság.

E veszedelemnek elhárítása céljából azt ajánlom, írjunk fel a kormányhoz és kérjük, hogy

1. Léptesse életbe minél előbb a már megszavazott bevándorlási törvényt.
  2. Miután ezen törvényvel nehezen lesz elérhető a bevándorlásnak kellő korlátozása, javítson rajta novelláris uton, hogy végrehalására megszűnjék egy dologtalan, erkölcs-telen népfajnak beözönlése.
- Ezután a különböző szakosztályok jelentéseit tárgyalják.

A Mezőgazdasági Muzeumból. Hivatalosan tudatják, hogy a m. kir. Mezőgazdasági Muzeum eddig ideiglenesen VII. Kerepesi-ut 72. sz. a. birt helyiségeiből kiköltözve, *városligeti új és végleges helyiségeit elfoglalta.*

A háziipar fejlesztése. Talian földművelésügyi miniszter huszonhat községnek, amelyek 42 hold községi nemes füzetelepet létesítettek, 8400 korona segélyt engedelmzett. Az intézkedés célja az, hogy a gyümölcsstermelés föllendülésével a kivitelre elég *kosár* álljon rendelkezésre, annál inkább, mert ezek előállítására *téli munka* és a földmives népek télen át keresetet biztosít. A füzék tanulmányozása végett Baján homoktalajon, Bustyaházán agyagtalajon füzékisérleti telepek felállítását rendelte el a miniszter. A Bustyaházai most van berendezés alatt. A földművelésügyi kormány tavaly 4 millió 997 ezer nemes füzégyant osztott ki hatvanhat községben, ahol a nép a kosárkötéssel foglalkozik.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza jó kínálat és ugyanolyan vételkedv mellett ma kellemes irányzatú volt. Elkelt ca. 42.000 mm. változatlan áron.

Készáru-piac.

Buza:

Tiszavidéki: 450 mm. 80 k. 8.50 korona, 300 mm. 80 k. 8.50 korona, 300 mm. 80 k. 8.45 korona, 100 mm. 80 k. 8.40 korona, 100 mm. 80 k. 8.50 korona, 100 mm. 80 k. 8.45 korona, 100 mm. 80 k. 8.40 korona, 2000 mm. 79 k. 8.40 korona, 2770 mm. 79 k. 8.425 korona, 100 mm. 79 k. 8.40 korona, 100 mm. 79 k. 8.325 korona, 1000 mm. 79 k. 8.40 korona, 100 mm. 79 k. 8.275 korona, 200 mm. 79 k. 8.40 korona, 100 mm. 79 k. 8.35 korona, 100 mm. 78 k. 8.35 korona, 100 mm. 79 k. 8.375 korona, 500 mm. 80 k. 8.375 korona, 3900 mm. 78 k. 8.275 korona, 300 mm. 78 k. 8.275 korona, 2000 mm. 78 k. 8.355 korona, 1400 mm. 78 k. 8.30 korona.

Hódmezővásárhelyi: 3500 mm. 79 k. 8.43 korona, 2480 mm. 79 k. 8.325 korona.

Féjérmegyei: 1300 mm. 77 k. 8.125 korona.

Tolnai: 1800 mm. 77 k. 8.075 kor.

Pestmegyevidéki: 150 mm. 79 k. 8.275 korona, 150 mm. 78 k. 8.225 korona, 150 mm. 76 k. 7.95 korona.

Becskei: 500 mm. 77 k. 7.97 korona.

Pancsovai: 7000 mm. 76 k. 7.80 korona, 1900 mm. 75 k. 7.60 korona, 1000 mm. 74 k. 7.40 korona.

Dunai: 650 mm. 76 k. 7.725 korona, 700 mm. 74 k. 7.42 korona, 700 mm. 74 k. 7.425 korona.

Szerb: 4160 mm. 77 k. 7.475 korona.

Rozs. 400 mm. 6.40 korona, 250 mm. 6.375 korona, 100 mm. 6.375 korona, 100 mm. 6.35 korona, 300 mm. 6.325 korona, 100 mm. 6.40 korona, 1000 mm. 6.325 korona.

Arpa: 100 mm. 6.125 korona, 250 mm. 6.00 korona, 100 mm. 6.00 korona.

Zab: 100 mm. 5.775 korona, 100 mm. 5.30 korona.

Budapesti gabonaforgalom.

Budapesti gabonaforgalom 1904. május hó 3-nak esti 6 órájától, május hó 4-nek esti 6 órájáig.

Érték-tőzsde.

Az előtőzsdén olyan kevés volt az üzlet, hogy még a vezető hitelrészvényekben is csak alig történt egy-két kötés. Más papiroknak még az árfolyamát sem lehetett megállapítani. A déli tőzsdén a helyi piacon élénk üzlet fejlődött ki, melynek folyamán az Első Magyar Általános Biztosító-részvények több mint 100 koronával emelkedtek. Nagy érdeklődés mutatkozott továbbá még a Franklin könyvnyomda részvényei iránt is.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitel	641.50	641.50	641.50	---
Magyar hitel	757	757.50	757.50	---
4% koronajáradék	---	---	---	---
Leszámitolóbank	457.	457.	457.	---
Jelzálogbank részv.	506.	506.	506.	---
Rimamurányi	491.	491.	491.	---
Allamvasut	641.50	642.50	642.50	---
Városi villamos	332.50	332.50	332.50	---
Budapesti Közut	578.	578.	578.	---
Első Magy. Ált. Biztosító	---	---	---	---

A déli tőzsdén záruktak:

Osztrák hitelrészvény	641.	---	---	---
Magyar hitelrészv.	757.50	---	---	---
4% koronajáradék	---	---	---	---
Leszámitolóbank	457.	---	---	---
Jelzálogbank részv.	506.	---	---	---
Rimamurányi	491.	---	---	---
Allamvasut	641.50	---	---	---
Városi villamos	332.50	---	---	---
Budapesti Közut	578.	---	---	---
Első Magy. Ált. Biztosító	8130.	8230.	---	---

REGÉNY-CSARNOK.

Egy asszony.

3

Még ma is annyi év után fáj a lelkem — hogy a grófné nem az volt, aminek látszott — kedves, jó teremtmény, aki hájos megnyerő mosolylyal ajkán mindenkit meghódított.

Jött aztán olyan idő, mikor a tálea virágai, melyeket a gróf ápolt, elhervadtak. A «Schaustück» a babákkal, akkor már a pólyásbaba helyett egy eleven fueskával eltűntek és mindenek előtt eltűnt a gróf.

Egy fogház sötét udvara előtt haladva el, egyszer azon időben, egy világos foltban az udvar közepén gyönyörűen ápolt ritka növényekből álló virágcsoportot pillantottam meg. A gróf ápoltja — mondták. Innét küldözgetett bálványának naponta friss bokrétát. Apró cigánygyerekek hordták kedvtelésből a virágot a szép grófnénak, attól a jó gróftól — mondták — kinél nagyon sokat kereshetett a more még nem régi-ben is, ha úgy huzta a szebbnél-szebb magyar nótát, hogy könybe lábadt a szép grófné kék szemé.

Hogy mire volt jó a grófnak a szép grófné könyeit látni, azt a jó Isten tudná megmondani. Talán harmat volt elepedt szívének az a köny, jóleső jele annak, hogy van érzés a grófné szívében, ha nem is abban nyilvánul az, hogy őt, az ő nagy szerelmét méltányolja, mely őt a fogházba juttatta, hol virágot nevel a grófné számára, hogy naponta legyen friss bokrétája.

A grófné nem méltányolta sem szerelmét a grófnak, sem apró virágbokrétáit kellőleg, melyeket azonban naponta feltűzött, mivel senki olyan ügyesen nem tudott éppen mellsokroft kötni, mint a «Roger». Ezzel a mellsokrokkal keblén szép nyáreji álmokat álmodozott ezüstös holdfénye mellett a grófné, egy szép szöke ifju karján lebegve, halkan susogó rezgő nyárfák alatt, habzó folyócska partjain, mialatt a gróf a sötét tömlöcudvar egy világos foltján öntözte a virágot, melyről holnap leszakítja a legszebbeket, hogy szíve bálványának hódolatát fejzeze ki általuk.

Azonban jött idő, midőn az ifju is eltűnt a grófné közeléből, mivel az ő lába alól is eleszött a talaj. Így nem volt neki mire állítania «Schaustücke»-jét, mert még mindig «Schaustück» volt a grófné.

Az ifju véletlenül nem került kertészbojtárnak a gróf mellé, csak uradalmi ispán lett belőle; így is rab ugyan, de legalább nagyobb darab kék éggel, mely a szép grófné szeméire emlékeztethette feje felett, mint a gróf, aki még mindig a sötét udvar egy világos foltján ápolta a virágokat akkor is.

A szöke ifjut követte egy halvány barna «doktor medikus». A szép grófné ugyanis szívbajban vélt annak idején szenvedni. A doktor önfeláldozó ápolásának az lett a vége, hogy elragadt rá a szívaj; így még sem igen «szimulált» a szép grófné, mint ahogy a rossz nyelvek nem átalák róla híresztelni. Annyira fejlődött e gonosz ragályos betegség a szegény doktornál, hogy ő, az orvos, képtelen volt magán segíteni. Dult vonásokkal, egészen magából kikelt arccal rohant egyszer egy késő este házunkhoz, öreg nagybátyámat félrevonva, halkan, de heves taglejtésekkel magyarázta neki beszéd-közben, hogy helyzete tarthatatlan; érzi, tudja, hogy képtelen menyasszonyának adott szavát beváltani, de ha válniok kell, egy pillanatil sem maradhat tovább a vidéken, hol már megtelepedett menyasszonya kedvéért, mert azt is érzi, tudja, hogy teljesen meghódolna annak, kitől menekülni akar, ha tovább is közelében marad; ilyen arculesapásnak pedig kitenni menyasszonyát legnagyobb vétség lenne a férfibecsület ellen.

(Folyt köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövegmellényekben. Mértékszerinti megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartók raktáron. Mintákat kívánatra hármentve küldök.

102

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1904 május 6-án.

M. kir. Operaház.

Zárva.

Nemzeti színház.

A mami.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Hevesi József.

Utána:

Alfonz ur.

Kezdeté 7 óraker.

Népszínház.

A baba.

Nagy operett 3 felvonásban. Kezdeté fél 8 óraker.

Vigszínház.

A kocavadász.

Bohózat 4 felvonásban. Irta: Ordonneau és Kéroul. Kezdeté fél 8 óraker.

Király színház.

A főkonzul.

Operett 3 felvonásban. Zenéjét szerző: Reinhardt. Kezdeté fél 8 óraker.

Fővárosi nyári színház.

A híres turista.

Bohózat 3 felvonásban. Kezdeté fél 8 óraker.

Uránia.

Japán.

Három felvonásban. 170 színesen vetített képpel és 18 mozgófényképpel. Irta: Szemere Attila. Kezdeté fél 8 óraker.

„Gobeságok” kiadás

Postaköltséggel együtt 1K. 40f. ért
küldi: PETERFY TAMÁS BUDAPEST

Olvasóink figyelmét felhívjuk a

KALAP-KIRÁLY

— tavaszi elsőrangú különlegességeire —

Budapest, Kossuth Lajos-utca

(Klotild Palota).

3, 4 és 5 koronás különlegességekben
elismert specialista. Divatlap küldetik.

Megjelent!

A „Kiviteli Cimtár”

III-ik magyar kiadása.

Ára 5 korona. Ara 5 korona

Kapható a Kiviteli Cimtár kiadóhivatalában

Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Pénzt, sok pénzt,
havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen, minden szakismeret nélkül. Küldje be címét U 956. jelige alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur” Mannheim.

Brázay-féle sósbor-szesz.

Használati utasítást minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindentitt.

Hirdetéseket

felvesz a

„Magyarság”

kiadóhivatala

Szentkirályi-u. 28.

*****

Megjelent a Szent-István-Társulat kiadásában kapható

„Családi Regénytár”

Ára 1 korona.

*****

Kedvezmény t. olvasóközönségünknek!

Budapesti Bazár

dus tartalma, magas színvonalu és a legolcsóbb magyar modern divatlap.

Előfizetési ára postai küldéssel vagy házhoz szállítva negyedévenként

Egy korona 50 fillér,

a kik azonban kiadóhivatalunknál, VIII., Szentkirályi-utca 28. rendelik meg, azoknak jóval mérsékelt ár mellett, kedvezményképen

1 korona 30 fillérért

szállítatjuk.

A „Budapesti Bazár” hármely hónap elselétől megrendelhető

A Budapesti Bazár minden számában kitérő szépirodalmi rész, 40—50 ábrát tartalmazó divatrész, természetes nagyságu rajz- és kézmunkákat tartalmazó szabásív, díszes boríték van. A szabásminták magyarázata világos és könnyen megérthető.

A Budapesti Bazár a társadalom minden osztályának igényeit kielégíti. A divatot kereső urinőknek és a munkás szabónőnek egyaránt szüksége van ez

olcsó magyar divatlapra.

A Budapesti Bazár megjelenik havonként kétszer, minden hónap elején és közepén.

Grossmann B. és Társa

Erzsébet-körút 12. I/9. 14—16 forintért férföltönyök mérték után készíttetnek a legújabb és legdivatosabb szövetekből. (154) Telefonszám 12—11

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körút 2. szám a. Elismert legjobb harisnyák. Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak.

BUTOROK.

Háló-, ebédlő- és szalon-butorok, úgy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható. Erzsébet-körút 48. szám, Royallal szemben Buchinger I. butoriparosnál.

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközlőkre ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszlevegőt beküldi. Ha valaki körülényesebb értesítést kíván, a szükséges válaszlevegővel felül még 40 fillér küldendő.

Méhészársaknak
Gyakorlati Méhészkönyvet egy koronáért küldök. — Kovács Sándor méhész, Baranya-Csuzán.

Két kis
Singer varrógép olcsón eladó. Izabella-tér 3. Hábán.

Tanítónő kerestetik,
aki szerényebb feltételek mellett vállalkoznék arra, hogy egy tanulmányában kissé hátramaradt elemi iskolás fiút vizsgára előkészítsen. Cim a kiadóhivatalban. (5027)

Dijtalanul
adok felvilágosítást és minden előleges költség nélkül eszközök ki 200 kor. után 4 kor. havitörlesztéses (kezesség mellett), továbbá 200 kor.-tól 400 kor.-ig terjedő (kezesség nélküli) és legelőnyösebb ingatlan, tisztviselői és 1000 koronán kezdődő rendes váltókölcsönöket. Végül 1000 kor.-ig terjedő s azonnal folyosítható 8% os, rövid lejáratu magánkölcsönöket. Bankképviselői iroda. IV. Képiró-utca II. sz., III. em.

Lakásokat
csékély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/1

1 forint
heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsóan kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Pénzkölcsönt!
Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adósság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamat fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénztárat azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon **Grünfeld S.-hez** Budapest, Király-u. 23. sz.

Keresek
egy használt szódavizgyártási és egy tejgazdasági berendezést megvételre ajánlatok. — Márkus Testvérek. Csököly, Somogyom.

Megvételre
keresek nyolcas cséplőhöz való vaskerekeket. Csapó Bálint, Uzdí-Szent-Péter.

Domonkos Lajos
uri és női cipész mester
Budapest, Teréz-körút 32.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőköl a legolcsóbb árban. — Mértékszerű megrendelések jutányos árban és pontosan eszkezzölhetnek.

Szobákat
csékély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/II.

Butort
és kártyos munkákat részletfizetésre is ad Löwy Lipót, VI., Lázár-utca 18.

Ingyenesen
közvetítetek mindent a világon! Válaszlevegőket kérek. «Telegdi» Marosludason.

Használt férfiruhákat
fehérneműt szőrmeárukat stb. veszek legmagasabb árban. Singer Markus. Lujza-utca 16. ajtó 10. sz.

Van szerencsém a n. é. közönségnek figyelmében ajánlani a Soroksári-utca 41. sz. alatt levő vendéglői helyiségeimet. — Hol kitűnő magyar konyha és hami-sítatlan magyar borok kaphatók. Különösen ajánlom ó-budai fehér rizling és vörös boraimat. Pontos és figyelmes kiszolgálás. Teljes tisztelettel **Lintebner Ödön,** vendéglős.

Irnok
járáshírosághoz felvétetik 1000 korona évi fizetéssel, 400 korona pótlékkal és 420 korona lakáspénzzel. Határidő május 15. Cim a kiadóhivatalban.

Huszár Károly
cimer és címtábla festő.
Készít: fa, vászon, bádóg, öntött és üveg-címtáblákat. Specialista üveg-címtáblák készítésében.
Budapest, IX., Soroksári-u. 21.

Alapos oktatást
a francia, angol, olasz, magyar és német nyelvből (társalgás, nyelvtan, irodalom, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott. — Kitűnő ajánlatok. Kiváló jó módszer. Erzsébet-körút 58., II.

Eladó
ebédő és matracsdivánok, ottománok, jó és olcsón. Füzéri kártyos, Magyar-utca 23. szám. Javításokat eloadok. 18

Legszebb.....LEGJOBB.....LEGLÖCSÖBB.
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

GICHNER JÁNOS
paplan, matrac és kártyosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.

Phonograph!!!
legszebb mulatság, tiszta, szép hanggal, értelmes előadással
Kellner és Steiner
Király-utca 58. szám.
Képviselők kerestetnek. (205)

CSALÁDI REGÉNYTÁR
A művelt katolikus olvasóközönség számára
kiadja
a Szent-István-Társulat.
Ára angolvászonkötésben kötetenként 1 kor.
Megrendelhető a
Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Sportkedvelők és kerékpározók figyelmébe.
Motor- és kerékpár-gummitak.
Kerékpárokat: Merkur, Champion, Courir, Mars-kerékpár, alkatrészek a legjutányosabb árban s állít vidékre is **POLACSEK JÓZSEF** és TSA szakmechanikai, elektrotechnikai és kerékpár-gyártó cég. — Budapest üzlet és raktár: VI., Andrássy-ut 61. gyár, VI., Eötvös-u. 37. — Angol Tenni-slabdák raktáron. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. — A magyar távirati iroda szállítói.

A májusi ajtatósságok alkalmára
megjelent:
MÁRIA
a szomorúak vigasztalója.
Elmélkedések és elbeszélések május havára, válogatott ima-gyűjtemény.
Irtá: **ABBÉ ALIZON.**
Ára vászonkötésben 2 korona.
Megrendelhető:
a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

A MAGYAR FÖLD.
Két kötet. Irtá Sziklay János. Két kötet.
Szép félvászonkötésben, színes borítékban 1 kor. 20 fill.
Magyarország földrajzának ezen népies leírását nem ajánljuk előző egy nép- és olvasókönyvnek, valamint hazánk földrajzi leírása iránt érdeklő olvasóink figyelmébe. Érdekes és tanulmányos tartalma egyaránt ajánlatossá teszi megszerzését.
Megrendelhető
a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.)

Az egyedül létező valódi angol
SZÉPÍTŐSZER
a Balassa-féle valódi angol
UGORKA-TEJ,
mely azonnal eltávolít minden széplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitóser) stb. és az arcnak friss üdeséget, fiataloságot kölcsönöz.
Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorka-zsappan 1 K, poróda 2 K.
Főszéplőküldési hely: **Balassa Kornél** gyógyszertára Erzsébetfalva.
Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapestben: Török József gyógyszerárban, Király-u. 12. és Andrássy-ut 28.

Minden öszülő egyéneknek nélkülözhetetlen a **Tábor-féle Haj-Regenerateur** mely csakis Tábor gyógyszerárban kapható. — Ára 2 korona.
Ez nem hajfestő! Ártalmatlan! Szintelen folyadék! Sem a kézen, sem a fejborón, sem a ruha szövetén semmi foltot nem hagy és épp oly egyszerűleg használjuk, mint mikor vízzel bekenjük a fejnket. Az ósz haját 8—10 nap alatt olyan színűre varázsolja, mint az fiatal korában volt, anélkül, hogy festené. Férfi és nő egyaránt biztos eredménnyel használhatja. Hatásáért elvállalom a kezességet! — Arc szépítésére a leghatásosabb a **csoda-erőm.** Széplőt, májfoltot és minden arctisztálanságot 4—5 nap alatt eltüntet és nem engedi, hogy újra kiüssön. Hatásért teljes szakavatosságot válllok. Ára 1 korona, hozzávaló zsappan 70 fillér. Fenti szerek kizárólagos megrendelési helye: **Tábor Gyula gyógyszerára Alberti-Irsán.**

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját arcképe vagy bármely tetzés szerinti kis fénykép után egy **élelnagyságu fényképet** teljesen ingyen
készít kü kivételben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az élelnagyságu fénykép foglaltatik, az önköltséggünket, 1 irt 50 ket számítunk.
Az ipar **12** forint 1 darab öszecsukható vaságy acél-sodrony-betéttel, 3-rétü matracal és terítóvel.
csodája! **12** forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fodorra! és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.
Megrendelhető csakis **GICHNER ÜSTVÉREK** BUDAPEST, Muzium-körút 27.
Paplan- és matracsáru, szőnye- és vasbutorraktár.
Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

BUTOROK
a leg egyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók egy készpénzért, mint részletfizetésre **EHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körút 3. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve
Budapestre utazók becses figyelmébe! **FOGAK 2 forinttól** és teljes fogsorokat ragásra beilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül. Elkört és nem jól illő fogsorok javítása 2 óra aialt 1 frttól. Amerikai fogműterem tulajdonos **Kovács I. Károly-körút 9.** (Gróf Hadik-palota) II. emelet. 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.

Nyomajott a «Stephanus» kőnyomóegypén Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.